

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahankeräysten ja muun varainhankinnan eettiset periaatteet

Vahvistettu Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry:n hallituksen kokouksessa 15.8.2002

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen tavoitteena on eettisesti hyväksyttävällä tavalla toimia kansalaisten oikeuksien, palvelujen ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja muutenkin säännöissään hyväksymiensä tarkoitusten toteuttamiseksi. Järjestöt voivat käytännössä yleensä toteuttaa tavoitteitaan vain hankkimalla toimintaansa varten eri tavoin varoja. Hankkimansa varat järjestöt käyttävät tavoitteidensa ja säännöissään mainitsemiensa tarkoitusten toteuttamiseen.

Sosiaali- ja terveysjärjestöt toteuttavat järjestämänsä keräykset ja muun varainhankinnan voimassa olevia säännöksiä, hyviä tapoja ja rehellisyyden ja avoimuuden periaatteita noudattaen. Järjestöille tukensa antaneiden kansalaisten tulee voida luottaa siihen, että heidän antamansa tuki käytetään mahdollisimman vähin kustannuksin juuri siihen tarkoitukseen, johon he ovat sen osoittaneet.

Järjestöjen tavoitteena on toteuttaa keräystoimintansa ja muu varainhankintansa niin, että ne tuovat myönteisessä hengessä esille järjestöjen ja niiden jäsenkuntien edustamat arvot, tavoitteet ja tarpeet.

Rahankeräyksen ja muun varainhankinnan välinen rajanveto

Rahankeräykset

Rahankeräyslain (255/2006) mukaan rahankeräys on toimintaa, jossa yleisöön vetoamalla kerätään vastikkeetta rahaa. Rahankeräys vaatii aina viranomaisen luvan. Rahankeräyslain piiriin kuuluvien rahankeräysten toimeenpanossa järjestöt noudattavat mainitun lain ja valtioneuvoston rahankeräyksistä antaman asetuksen (503/2006) säännöksiä sekä sisäasiainministeriön ja sen alaisten viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.

Järjestöjen muu varainhankinta

Sosiaali- ja terveysjärjestöt pitävät varainhankinnassaan rahankeräyslain mukaisen rahan-keräyksen ja muun varainhankinnan välisen rajanvedon selkeänä. Tuotemyynnissä tämän toiminnan tosiasiallinen luonne tuodaan selvästi esille. Kannatusjäsenien hankintaa, tuotemyyntiä ja liiketoiminnan luonteista toimintaa ei harjoiteta keräyksen nimellä tai muodossa.

Sekä rahankeräyksissä että muussa varainhankintatoiminnassaan sosiaali- ja terveysjärjestöt noudattavat mahdollisimman suurta avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Keräyssuunnitelma

Järjestöt tekevät ennen keräystä keräyssuunnitelman, jossa on kerrottu keräyksen tavoitteet, toteutuksen suuntaviivat sekä arvio keräyksen suorista kuluista. Lisäksi suunnitelmassa on

keräyksellä saatavien varojen käyttötarkoitus ja -kohteet sekä varojen käytön aikataulu.

Ulkopuolisten toimijoiden ja kerääjien käyttö

Ulkopuolisia toimijoita - esimerkiksi puhelinmyyntiyrityksiä - käytettäessä järjestöt varmistautuvat siitä, että toimijat ovat hyvämaineisia ja hoitaneet velvoitteensa. Järjestöt huolehtivat kerääjinä toimivien henkilöiden ja mahdollisten alihankkijoiden koulutuksesta ja osaamisesta. Kaikkien on osattava antaa oikeaa tietoa keräyksen tarkoituksesta ja tavoitteista sekä keräyksestä vastaavasta järjestöstä ja sen vastuuhenkilöistä.

Ulkopuolisiakin toimijoita ja kerääjiä käytettäessä järjestöt noudattavat avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatetta.

Lahjoituksen antajan asema

Järjestöt välttävät kaikkinaista painostusta, virheellisten tietojen tai väitteiden esittämistä sekä epäasiallista käytöstä hankkiessaan lahjoituksia rahankeräyksissä.

Rahankeräykseen osallistuneella lahjoittajalla on oikeus tietää, mihin ja milloin hänen lahjoittamansa varat käytetään. Järjestöt huolehtivat siitä, että tietosuojaa kunnioitetaan sekä lahjoittajan että hänen tekemänsä lahjoituksen osalta.

Keräyskohde

Keräyskohteesta eli toiminnasta tai muista kohteista, joihin kerätyt varat osoitetaan, annetaan asiallista, oikeaa ja tasapuolista tietoa.

Keräystuloksen julkisuus

Järjestöt tiedottavat keräyksen päätyttyä sen tuloksen. Tietoa annetaan myös toteutuneista kuluista samoin kuin siitä, miten ja milloin kerätyt varat on käytetty tai käytetään ilmoitettuun tarkoitukseen.